

BS/25/2013

CO ZROBIĆ Z WRAKIEM
PREZYDENCKIEGO TUPOLEWA,
KTÓRY ROZBIŁ SIĘ POD
SMOLEŃSKIEM

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

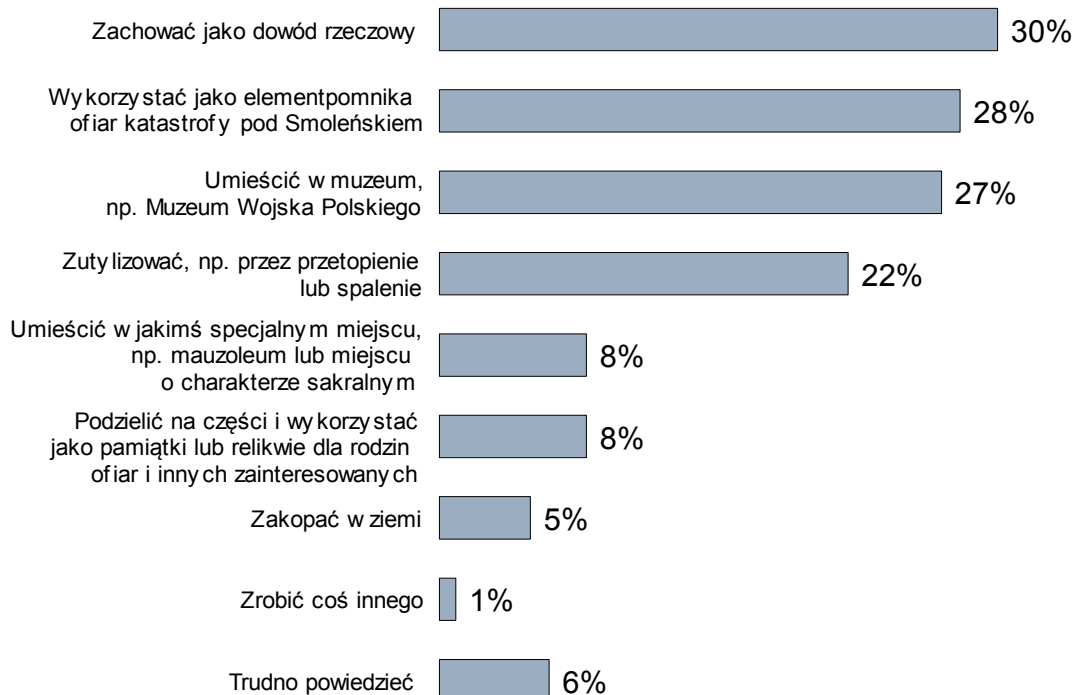
Niedawno przedstawiciele polskiego parlamentu spotkali się w Moskwie z parlamentarzystami rosyjskimi. Jak zapowiadał przed wizytą przewodniczący delegacji, szef sejmowej komisji spraw zagranicznych Grzegorz Schetyna, jednym z tematów rozmów miała być sprawa zwrotu wraku samolotu Tu-154, w którym zginął prezydent Lech Kaczyński wraz z towarzyszącymi mu osobami. W lutowym sondażu¹ zapytaliśmy Polaków (zakładając, że strona rosyjska w końcu go zwróci), co – ich zdaniem – należałoby zrobić z wrakiem tego samolotu po dokonaniu niezbędnych badań i analiz.

Polacy nie mają jednoznacznej opinii w tym względzie. Można jednak powiedzieć, że większość badanych nie chciałaby, żeby wrak tupolewa został po prostu zniszczony, zutylizowany czy też zakopany w ziemi. Nieco ponad jedna piąta (22%) opowiada się za tym, żeby wrak przetopić i odzyskać z niego cenne materiały, co dwudziesty respondent (5%) byłby za tym, by go po prostu zakopać w ziemi.

Największa grupa ankietowanych (30%) opowiada się za tym, by wrak zachować w obecnej postaci jako dowód rzeczowy, prawdopodobnie w przekonaniu, że mógłby być jeszcze wykorzystany w przyszłości, po pojawieniu się doskonalszych metod badawczych. Niewiele mniejszy odsetek badanych (28%) jest za tym, by wrak lub przynajmniej znaczącą jego część wykorzystać jako element przyszłego pomnika ofiar katastrofy smoleńskiej. Porównywalna grupa respondentów (27%) optuje za tym, by wrak tupolewa umieścić w jakimś muzeum, np. Muzeum Wojska Polskiego. Inne rozwiązania wybierano już stosunkowo rzadziej – 8% ankietowanych uważa, że wrak samolotu powinien zostać umieszczony w miejscu o charakterze sakralnym, np. obok jakiegoś kościoła albo w utworzonym specjalnie w tym celu mauzoleum pamięci. Tyle samo badanych (8%) chciałoby, żeby wrak podzielić na części i wykorzystać jako pamiątki lub relikwie dla rodzin ofiar. Wśród odpowiedzi „zrobić coś innego” formułowanych samodzielnie przez respondentów najczęstszy był postulat, by w ogóle nie sprowadzać go do Polski.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (273) przeprowadzono w dniach 31 stycznia – 6 lutego 2013 roku na liczącej 1111 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. OSTATNIO DUŻO MÓWIŁO SIĘ O ZWROCIE WRAKU PREZYDENCKIEGO SAMOŁOTU, KTÓRY ROZBIŁ SIĘ POD SMOLEŃSKIEM. CO, PANA(I) ZDANIEM, NALEŻAŁOBY ZROBIĆ Z WRAKIEM TUPOLEWA, JEŚLI ROSJANIE NAM GO ZWRÓCĄ?



Procenty nie sumują się do 100, ponieważ ankietowani mogli wybrać dwie odpowiedzi

Wbrew temu, czego można by oczekiwać, w elektoratach najważniejszych partii politycznych nie ma zasadniczej różnicy zdań na temat tego, co zrobić z wrakiem prezydenckiego samolotu, choć nieco inaczej rozkładają się akcenty. Zwolennicy PiS chcieliby przede wszystkim zachować wrak jako dowód rzeczowy dla ewentualnych przyszłych badań (48%), w dalszej kolejności opowiadają się za tym, by umieścić go w muzeum lub wykorzystać jako element pomnika (odpowiednio: 32% i 31%). Za utylizacją wraku optuje tylko 6% sympatyków PiS. Z kolei wyborcy PO równie często są zdania, że trzeba zachować zniszczony samolot jako dowód rzeczowy, co uważają, że powinno się go wykorzystać jako element pomnika ofiar katastrofy pod Smoleńskiem (po 31%). Niewiele mniejsza grupa (28%) sądzi, że wrak samolotu należałoby umieścić w muzeum. Największa różnica w opiniach elektoratów dotyczy zniszczenia wraku – wśród sympatyków PO prawie jedna trzecia (29%) opowiada się za tym, by wrak tupolewa potraktować bez sentymentów i po dokonaniu niezbędnych badań po prostu zutylizować. Tego rodzaju rozwiązanie najbardziej odpowiada wyborcom SLD (35%).

Tabela 1

Co, Pana(i) zdaniem, należałoby zrobić z wrakiem tupolewa, jeśli Rosjanie nam go zwrócą?	Elektoraty						
	PO	PiS	PSL	SLD	RP	Niezdecydowani	Niegłosujący
	w procentach						
Zachować jako dowód rzeczowy	31	48	27	26	28	24	27
Umieścić w jakimś specjalnym miejscu, np. mauzoleum lub miejscu o charakterze sakralnym	8	11	2	6	7	10	8
Umieścić w muzeum, np. Muzeum Wojska Polskiego	28	32	41	30	26	26	23
Wykorzystać jako element pomnika ofiar katastrofy pod Smoleńskiem	31	31	38	13	26	26	26
Podzielić na części i wykorzystać jako pamiątki lub relikwie dla rodzin ofiar i innych zainteresowanych	9	7	0	7	6	7	8
Zakopać w ziemi	7	1	4	4	6	5	7
Zutylizować, np. przez przetopienie lub spalenie	29	6	17	35	0	23	23
Zrobić coś innego (w ogóle nie powinno się go sprowadzać)	0	0	2	0	26	1	1
Trudno powiedzieć	3	5	3	2	8	3	9

Połowa Polaków (51%) jest zdania, że prezydencki samolot nie rozbił się pod Smoleńskiem w wyniku zamachu, jedna trzecia zaś (33%) dopuszcza taką możliwość. W porównaniu z poprzednimi pomiarami zwiększył się odsetek osób poważnie biorących pod uwagę możliwość zamachu (od listopada ubiegłego roku wzrost o 7 punktów), maleje zaś odsetek tych, które są przeświadczone, że była to po prostu katastrofa lotnicza (w ciągu ostatnich trzech miesięcy spadek o 5 punktów).

Tabela 2

Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	V 2012		X 2012		XI 2012		II 2013	
	w procentach							
Zdecydowanie tak	8	25	8	26	7	26	11	33
Raczej tak	17		18		19		22	
Raczej nie	25	63	28	62	27	56	23	51
Zdecydowanie nie	38		34		29		28	
Trudno powiedzieć	12		12		18		16	

O prawdziwości hipotezy zamachu najsilniej przekonani są wyborcy PiS (61%), najrzadziej ten sposób myślenia podzielają zwolennicy SLD i PO, wśród których jednoznacznie dominuje przekonanie, że pod Smoleńskiem doszło do katastrofy lotniczej.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Czy uważa Pan(i), że prezydent Lech Kaczyński mógł ponieść śmierć w wyniku zamachu?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	61	23	16
PSL	40	52	9
SLD	10	86	4
PO	14	80	6
Trudno powiedzieć	26	49	25

Opinie na temat postępowania rządu Donalda Tuska w sprawie katastrofy smoleńskiej wydają się wśród Polaków ustalone. Połowa badanych (51%) jest zdania, że obecny gabinet, choć nie zrobił w tej sprawie wszystkiego, co było możliwe, to jednak wiele zrobił dla rzetelnego wyjaśnienia przyczyn tej katastrofy. Niespełna jedna trzecia (29%) jednoznacznie odrzuca politykę rządu w tej sprawie twierdząc, że tak naprawdę rząd zaniechał możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy. Pogląd, że w tej sprawie gabinet Donalda Tuska nie ma sobie nic do zarzucenia, podziela 12% respondentów. W ciągu ostatnich miesięcy opinie w tej kwestii praktycznie się nie zmieniły.

Tabela 4

Jak ocenia Pan(i) działania polskiego rządu w sprawie wyjaśnienia przyczyn i okoliczności katastrofy pod Smoleńskiem?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	III 2011	VIII 2011	V 2012	X 2012	XI 2012	II 2013
	w procentach					
Rząd zrobił w tej sprawie wszystko, co możliwe	11	17	16	13	13	12
Rząd wiele zrobił w tej sprawie, ale dopuścił się też wielu zaniechań	61	47	53	50	50	51
Tak naprawdę rząd zaniechał wszelkich możliwości rzetelnego wyjaśnienia tej katastrofy	20	23	23	30	30	29
Trudno powiedzieć	8	13	8	7	7	8

★

★

★

Większość Polaków optuje za tym, by wrak prezydenckiego tupolewa, który się rozbił pod Smoleńskiem, jeśli Rosjanie go nam zwrócą, w jakiś sposób zachować – jako element pomnika ofiar katastrofy czy też jako pamiątkę w muzeum, np. Muzeum Wojska Polskiego.

Jednak największa grupa badanych jest zdania, że wrak samolotu trzeba zachować jako dowód rzeczowy dla ewentualnych przyszłych badań. Nieco ponad jedna piąta opowiada się za tym, by ten rozdział naszej najnowszej historii ostatecznie zamknąć i postępować z wrakiem Tu-154 tak, jak się postępuje z wrakami innych samolotów, które uległy wypadkom – po wykonaniu wszystkich koniecznych badań w taki lub inny sposób zutylizować.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI